

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/6/2020
Identifikačné číslo spisu:	6816201941
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6816201941.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. Š., bývajúceho v P., F. P. XX, zastúpeného JUDr. Miroslavom Věrebom, advokátom so sídlom v Košiciach, Hrnčiarska 3, proti žalovanej L. M., bývajúcej v Q., H. XX, zastúpenej JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, o zaplatenie 1 600 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 4 C 80/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. septembra 2018 sp. zn. 14 Co 283/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. marca 2017 č. k. 4 C 80/2016-76 zamietol žalobu. Žalovanej priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia 1600 eur spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 1600 eur od 15. januára 2016 do zaplatenia. Tvrdil, že žalovaná mu túto sumu dlhuje od 23. decembra 2013, s tým, že dňa 28. októbra 2015 žalovaná podpísala uznanie dlhu a dohodu o splátkach aj s úrokom z omeškania a jej dlh celkom činí 1980 eur. Súd prvej inštancie poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, citoval ustanovenia § 657, § 558, § 37 ods.1, § 41 ods. 2, § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že nemal preukázanú dôvodnosť žaloby, lebo nebolo preukázané, že by medzi stranami sporu došlo k platnému uzavretiu písomnej zmluvy o pôžičke, na základe ktorej si žalobca uplatnil proti žalovanej nárok. Zároveň nebolo preukázané uzavretie takejto zmluvy ústnou formou. Konštatoval, že absencia vôle účastníka uzavrieť právny úkon zakladá podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatnosť právneho úkonu. Listina označená ako zmluva o pôžičke mala byť podkladom pre simulovaný právny úkon a to uznanie dlhu, ktorý mal zaistiť pôvodný právny úkon žalobcu urobený s bývalým manželom žalovanej S. E.. Uzavrel, že žalovaná nie je pasívne legitimovaná v spore.

K rovnakému záveru dospel súd prvej inštancie aj v súvislosti s podpisom žalovanou uznania dlhu a dohody o splátkach zo dňa 28. októbra 2015. Z dokazovania vyplynulo, že tento disimulovaný právny

úkon mal byť zakrytý iným simulovaným právnym úkonom a to uznaním záväzku z antdatovanej zmluvy o pôžičke. Išlo o simulované právne úkony, ktoré mali zastrieť pôvodný právny úkon žalobcu urobený s bývalým manželom žalovanej S. E.. Súd prvej inštancie doplnil, že uznanie záväzku z antdatovanej zmluvy o pôžičke, ktoré nevyjadruje slobodnú a vážnu vôľu žalovanej pristúpiť k peňažnému záväzku svojho bývalého manžela za účelom jeho splnenia veriteľovi - žalobcovi. Absencia vôle účastníka uzavrieť daný právny úkon zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka od počiatku (ex tunc), ktorá pôsobí zo zákona a súd na ňu prihliada aj bez námietky.

Konštatoval, že peňažné prostriedky poukázané na účet žalovanej zakladajú nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovanej na úkor žalobcu. Vznesenú námietku premlčania žalovanou považoval za opodstatnenú, lebo dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť 23. decembra 2013, žaloba bola podaná v apríli 2016, a preto žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania žalobcom rozsudkom z 18. septembra 2018 sp. zn. 14 Co 283/2017 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ako aj jeho odôvodnením. Namietané hodnotenie dôkazov nepovažoval za odôvodnené, ktoré by zakladalo porušenie práva na spravodlivý proces. Za rozhodné a zásadné považoval skutkové zistenie súdom prvej inštancie, že medzi stranami nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o pôžičke dňa 23. decembra 2013, ani 28. októbra 2015. Nemohlo preto dôjsť ani k platnému uznaniu dlhu z tejto zmluvy. Konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru aj vo vzťahu k posúdeniu vznesenej námietky premlčania žalovanou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. c) CSP (strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník) a § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Zároveň uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že odvolací súd bol povinný v prejednávanej veci nariadiť pojednávanie a rozhodnúť mohol až na základe výsledkov z tohto pojednávania. Tým, že odvolací súd túto povinnosť nesplnil, žalobca mal znemožnenú realizáciu jeho procesných práv, a to práva zúčastniť sa na pojednávaní, robiť na ňom prednesy, vysvetliť v odvolaní uvedené relevantné skutočnosti, či vyjadriť sa k tvrdeniu protistrany. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla podané dovolanie odmietnuť v zmysle § 447 písm. f) CSP, resp. ako nedôvodné zamietnuť podľa § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, a v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho

stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, sp. zn. 4 Cdo 280/2013, sp. zn. 5 Cdo 275/2013, sp. zn. 6 Cdo 107/2012 a sp. zn. 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 209/2015, sp. zn. 3 Cdo 308/2016, sp. zn. 5 Cdo 255/2014).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. c) a f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

12. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

13. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

14. V preskúmvanej veci žalobca namietal postup odvolacieho súdu, ktorý nenariadil odvolacie pojednávanie na prejednanie odvolania, čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uplatnený dôvod v zmysle § 420 písm. f)

CSP dovolací súd nepovažoval za opodstatnený, lebo nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť odvolacie pojednávanie. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vo veci nariadil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia v zmysle § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3, 4 CSP (čl. 118 spisu).

15. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že zákonné podmienky pre nariadenie odvolacieho pojednávania neboli splnené. Odvolací súd správne postupoval, ak vo veci nariadil len termín verejného vyhlásenia rozhodnutia, lebo sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, ako aj s jeho odôvodnením. V rámci odvolacieho konania nedošlo k vykonávaniu žiadnych dôkazov, ani k ich zopakovaniu, a preto postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu bolo súdom prvej inštancie žalobcovi doručované. Podľa správy poštovej doručovateľky si súdnu zásielku žalobca v odbernej lehote nevyzdvihol (č. l. 110 spisu).

Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

16. K druhému uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. c) CSP, dovolací súd uvádza, že tento uplatnený dôvod sa vzťahuje na procesnú podmienku konania týkajúcu sa procesnej spôsobilosti strany v spore. Z obsahu spisu, ani dovolania žalobcu nevyplýva, žeby strana - fyzická osoba, nemala v spore procesnú spôsobilosť. Procesná spôsobilosť fyzickej osoby je totožná so spôsobilosťou vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v zmysle § 8 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Táto procesná podmienka konania nebola v spore žiadnym spôsobom spochybnená, ani posudzovaná súdmi nižších inštancií. Navyše uplatnený dovolací dôvod nebol ani náležite v dovolaní vymedzený. Len poukázanie na nesprávne právne posúdenie nespĺňa zákonnú požiadavku na uplatnenie tohto dôvodu. Dovolací súd dodáva, že dovolanie v zmysle § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vadám. Dôvody vypočítané v tomto ustanovení majú procesnoprávny charakter. Bolo povinnosťou žalobcu vymedziť dovolací dôvod a uviesť v čom vada konania spočíva (§ 431 CSP).

K uplatneniu dovolacieho dôvodu nepostačuje, ak dovolateľ dôvod označí len ustanovením zákona alebo jeho zákonnou skutkovou podstatou. V dovolaní je uvedené, z akých dôvodov sa rozhodnutie odvolacieho súdu napadá len vtedy, ak dovolateľ konkretizuje okolnosti, z ktorých vyvodzuje, že ten - ktorý dovolací dôvod je daný. Ak táto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu chýba, dovolací súd v rámci svojej prieskumnej činnosti nemôže rozhodnutie súdu z hľadiska jeho správnosti preskúmať (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 61/2006, publikované pod č. 36 v časopise Zo súdnej praxe 3/2007).

17. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie ako nedôvodné v zmysle § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a ako neprípustné v zmysle § 447 písm. f) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. c) CSP.

18. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu (§ 255 ods. 1 CSP) priznal žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.